

Рисунок 1 – Підходи щодо визначення терміну «контролінг»

Крім того, термін «контролінг» ввійшов в обихід до України з Німеччини на тому етапі еволюційного розвитку, коли вже сформувався як концепція управління, орієнтована на розвиток [7], отже дослівний переклад є не доцільним. Однак, Задорожний З.В. відмічає, що можливі обидва підходи до розуміння контролінгу, проте, необхідно розуміти чію модель контролінгу брати за основу. Так, розвиток системного підходу в управлінні підприємств ряду розвинених країн Європи, призвів до виокремлення окремих функцій управління і утворення: системи планування, системи внутрішнього контролю, а в ній як складової частини внутрішнього аудиту (Франція), або система внутрішнього аудиту на підприємстві (Великобританія) [7]. Таким чином у ряді європейських країн, контролінг відходить на другий план і стає «на один рівень з іншими методами ефективного господарювання» [7]. За цих умов контролінг – це процес систематичного контролю, який є видом управлінської діяльності [6, 3, 4, 5, 2]. І, відповідно, Кізло М.В. [2], підтримуючи напрям наукового міркування Кузьміна О.Є. та ін. [3, 4, 5], розглядає контролінг, як різновид контролю [2], а систему внутрішнього контролю, як сукупність взаємопов'язаних, взаємодіючих елементів, що формують цілісне утворення з метою реалізації контролювання, як функції управління підприємством [2].

Контролінг – це концепція системного управління, спрямована на розвиток підприємства [7,9]; система методів та інструментів менеджменту підприємства [8] – підхід характерний для підприємств Німеччини і США. Аналіз визначення контролінгу, наданого Задорожним З.В. [7] та Терещенко О.О.[8] показав принципові розбіжності. Вважаємо, що є різниця між концепцією забезпечення ефективної діяльності і розвитку підприємства, як розуміє контролінг Задорожний З.В. та ін. [7], і системою методів та інструментів менеджменту підприємства – визначенням Терещенко О.О. [8]. Проте, виходячи з того, що зміст визначення контролінгу впливає з його функцій і завдань, що на нього покладаються, в подальшому виконано їх аналіз. У визначенні функцій контролінгу та його завдань схожими є погляди Задорожного З.В., Кармінського О.М., Пушкаря М.С. Однак, функції контролінгу Кармінського О.М. Задорожний З.В. назвав завданнями системи контролінгу [7], уточнюючи їх більш розширеними завданнями Пушкаря М.С. В цілому ж, аналіз змісту завдань та обсяг робіт, що належить до виконання суб'єктам контролінгу, доводить, що називаючи контролінг концепцією або системою методів та інструментів менеджменту підприємства, Задорожний З.В. та ін. [7], Кармінський О.М. та ін. [9], Терещенко О.О. [8] по суті мають на увазі одне і те саме. Таким чином, контролінг постає як цілеспрямована система управління (господарювання) підприємством, а не «саморегульована система методів та інструментів», як визначає контролінг Терещенко О. О. [8]. Відповідно, визначення контролінгу, як завершальної концепції забезпечення ефективної діяльності та розвитку підприємства, вузлові компоненти якої (планування, організаційна структура, інформаційне забезпечення, контроль) системно взаємопов'язані між собою і спрямовані на досягнення мети конкретного об'єкта [7] – більш повно відображають зміст його завдань і функцій, адже відображає управлінську сутність.

Таким чином, сучасний підхід визначає контролінг видом управлінської діяльності, якому притаманні облікові, контрольні, інформаційні, аналітичні, коригуючі та попереджуючі функції. І саме наявність функції обліку в системі контролінгу робить її принципово відмінною від СВК. Контролінг, як концепція забезпечення ефективної діяльності та розвитку підприємства значно ширше поняття ніж СВК. Проте, розгляд контролінгу, як системи господарювання, передбачає належність до неї контролю, як функції управління. Дослідження відмінностей контролю в умовах функціонування контролінгу за німецькою моделлю та СВК є напрямом подальшого дослідження.

Література

1. Філіппова С.В. Організаційно-методичне забезпечення фінансово-господарського контролю на прикладі енергопостачальних підприємств: теорія і практика / С.В. Філіппова, А.А. Балан Монографія. – Одеса: ОНПУ, видавництво "ВМВ", 2011. – 272с.
2. Кізло М.В. Формування та економічне оцінювання систем контролю діяльності промислових підприємств: дис. на здоб. наук. ступ. к.е.н.: 08.00.04 / М.В. Кізло – Львів, 2012. – 223 с.
3. Кузьмін О.Є. Основи менеджменту: підручник / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – К.: «Академ видав», 2003. – 416 с.
4. Кузьмін О.Є. Контролювання та регулювання економічного розвитку підприємства: проблеми, методологічні та прикладні аспекти: монографія / О.Є. Кузьмін, С.В. Князь, Н.О. Шпак, В.А. Новицький. – Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2006. – 148 с.
5. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : навч. посіб. / Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. - Львів: Вид-во НУ "Львівська політехніка" (Інформаційно-Вид. центр "ІНТЕЛЕКТ+" Ін-ту післядипломної освіти), "Інтелект-Захід", 2002. - 228 с.
6. Енциклопедія інновацій /за ред. Дяківа Р.С.: укл. А.В. Бохан, В. П. Голуб, Р. С. Дяків, А. А. Мазаракі. – К: Міжнародна економічна фундація. – 2012. – 600 с.
7. Задорожний З.В. Контролінг: навч. посіб./ З.В. Задорожний, І.С. Давидович, А.В. Фаїзов. – Тернопіль: Економічна думка. – 2010. – 224 с.
8. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: навч посів. / О. О. Терещенко. - К.: КНЕУ, 2004. – 412 с.
9. Карминский А.М. Контроллинг в бизнесе. Методологические и практические основы построения контроллинга в организациях / А.М.Карминский, Н.И. Оленев, А.Г. Примаков и др. – 2-ое изд. – М.: Финансы и статистика, 2003. – 256 с.

к.т.н. Балан А.С., Арабаджи О.В.

Инвестиционный проект – практика разработки и сопровождения

Существует такое определение как «инвестиционный проект». Синонимом этого определения является «бизнес-план», т.е. он рассматривается как бумажный документ, в котором содержится вся информация о проекте и последовательная инструкция его осуществления. Рассмотрим понятие инвестиционного проекта с практической стороны. «В более широком смысле можно сказать, что понятие “инвестиционный проект” употребляется в двух значениях:

- как дело, деятельность, мероприятие, предполагающее осуществление комплекса каких-либо действий, обеспечивающих достижение определенных целей (получение определенных результатов) и требующих для своего осуществления инвестиционных ресурсов;
- как система организационно-правовых и расчетно-финансовых